

بیماری‌ها

۶

میکروب چیست ؟

میکروب موجود زنده‌ی بسیار ریزی است که با چشم دیده نمی‌شود، ولی همه‌جا وجود دارد. میکروب برای ادامه‌ی زندگی و یافتن محیط مناسب خود ممکن است وارد بدن انسان، جانوران و گیاهان شود.

میکروب‌ها انواع و شکل‌های گوناگونی دارند که بعضی از آن‌ها در بدن انسان و جانوران بیماری‌های گوناگون به وجود می‌آورند.

فکر کنید

آیا می‌دانید که برای دیدن میکروب‌ها از چه وسیله‌ای استفاده می‌شود؟

بیماری چیست ؟

یک فرد سالم چه تفاوتی با یک انسان بیمار دارد؟
آیا می دانید چه چیزهایی باعث بیماری در انسان می شود؟
آیا می توانید چند نوع بیماری را نام ببرید؟

بیماری ها به دو گروه واگیر و غیرواگیر طبقه بندی می شوند. در این درس با بعضی از بیماری های واگیر آشنا می شویم.

بیماری‌های واگیر

گاهی ممکن است فردی با دست زدن به چیزهای آلوده، تماس با فرد بیمار، استفاده از وسایل شخصی فرد بیمار و یا با شستن دست در آب‌های کثیف بیمار شود. بیماری‌های واگیر، همان طور که از نامشان پیداست، از فردی به فرد دیگر یا از حیوان و محیط آلوده به انسان منتقل می‌شوند.

فرد بیمار

فرد سالم

برای مبارزه با این بیماری‌ها و پیشگیری از آن‌ها باید علائم یا نشانه‌های بیماری، راه‌های انتقال و راه‌های پیشگیری را یاد بگیریم که در این درس با بعضی از این موارد آشنا می‌شویم.

آنفلوآنزا

آنفلوآنزا یک بیماری واگیر است. سردرد، تب شدید، آبریزش بینی و درد عضلات و ماهیچه‌ها از نشانه‌های آنفلوآنزا است. در این بیماری، فرد ۴ تا ۵ روز دچار سردرد شدید و تب می‌شود.

راه‌های انتقال بیماری

بیماری آنفلوآنزا از راه عطسه، سرفه و سخن گفتن، از فرد بیمار به فرد سالم منتقل می‌شود و دوره‌ی واگیری آن تا یک هفته بعد از شروع بیماری ادامه دارد.

راه‌های پیشگیری

- واکسیناسیون افرادی که در معرض ابتلا به این بیماری هستند؛ مثل : افراد مسن (پیر)، کارکنان پزشکی و پرستارها
- جدا کردن فرد بیمار از افراد سالم
- جدا کردن و ضدعفونی کردن وسایل فرد بیمار
- پوشاندن دهان و بینی و شستن دست‌ها

کار گروهی

درباره‌ی بیماری آنفلوآنزا، نشانه‌های آن، راه‌های انتقال و روش‌های پیشگیری از آن پوستری تهیه کرده و آن را در کلاس نصب کنید.

وبا

وبا یک بیماری میکروبی است که با استفراغ و اسهال شدید شروع می‌شود. هرگاه فردی دچار اسهال شدید شود می‌بایست فوراً به پزشک مراجعه کند زیرا از دست دادن مقدار زیادی از آب بدن بسیار خطرناک است.

راه‌های انتقال بیماری

- مصرف آب آلوده
- مواد غذایی آلوده
- شستن سبزی‌ها و میوه‌ها با آب آلوده
- مدفوع شخص بیمار
- حمام کردن در آب آلوده
- استفاده از ظروف غذای شخص بیمار

راه‌های پیشگیری

- استفاده از آب آشامیدنی سالم
- شستن سبزی‌ها و میوه‌ها با آب سالم و ضدعفونی کردن آنها
- استفاده از غذای خانگی

گفت و گو کنید

چه راه‌های دیگری را برای پیشگیری از ابتلا به بیماری وبا پیشنهاد می‌دهید درباره‌ی آن در کلاس گفت و گو کنید.

بیماری‌های انگلی

بعضی از بیماری‌های واگیر به واسطه‌ی موجودات زنده‌ی دیگری به وجود می‌آیند که به تنهایی قادر به زندگی در محیط نیستند. این موجودات زنده که تمام یا قسمتی از دوره‌ی زندگی خود را در بدن انسان یا موجودات دیگر می‌گذرانند، انگل نامیده می‌شوند.

در این درس با یکی از مهم‌ترین بیماری‌هایی که عامل آن انگل‌ها هستند، آشنا می‌شویم.

آلودگی به کرم کدو

این کرم، قسمتی از زندگی خود را در بدن انسان و گاو می‌گذراند.

درد شکم، بی‌اشتهایی طولانی و اسهال از نشانه‌های وجود کرم کدو در بدن انسان است.

راه‌های انتقال

- خوردن گوشت آلوده (گوشت نیم پخته‌ی گاو آلوده)
- خوردن سبزی‌های آلوده به تخم کرم کدو
- دست‌های آلوده

راه‌های پیشگیری

- پختن کامل گوشت و غذا
- شستن و ضدعفونی کردن سبزی‌ها
- شستن دست‌ها با آب و صابون قبل از غذا خوردن و بعد از رفتن به دستشویی
- رعایت بهداشت فردی

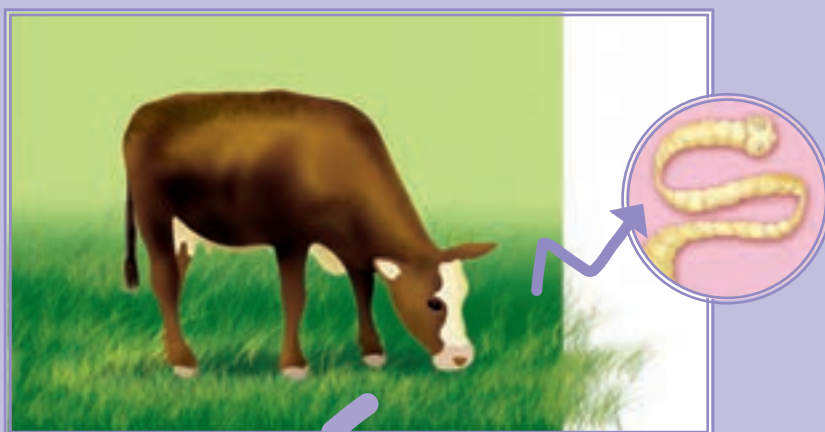
فکر کنید

درباره ی شپش و زیان‌های این حشره برای انسان و نیز راه‌های مقابله با آن مطالبی جمع‌آوری کنید و در کلاس گزارش دهید.

بیش‌تر بدانید

کرم‌های انگلی رایج در میان مردم عبارت‌اند از :

۱- کرم کدوی گاو: تخم کرم کدو همراه با مدفوع از بدن خارج می‌شود. اگر مدفوع در محلی نامناسب مانند علفزار دفع شود، گاوها همراه علف تخم‌ها را می‌خورند و تخم‌ها به‌داخل بدن آن‌ها می‌رود و در ماهیچه‌های جانور وارد می‌شود. انسان نیز با خوردن گوشت آلوده به بیماری مبتلا می‌شود.

۲- کرم آسکاریس (کرم روده): تخم آن در اثر عدم رعایت پاکیزگی بعد از رفتن به توالت و صابون نزدن دست‌ها از راه تماس، آب و غذا به افراد منتقل می‌شود.

۳- کرم قلابدار: که در نقاط گرم فراوان است. نوزاد این کرم در خاک زندگی می‌کند و با سوراخ کردن پوست پای برهنه، وارد رگ‌های خونی می‌شود؛ اما سرانجام خود را به روده می‌رساند و با قلاب‌ها، به دیواره‌ی روده می‌چسبد و باعث زخم شدن و خونریزی دیواره‌ی روده می‌شود.

۴- کرمک: از جمله کرم‌های انگلی فراوان در همه‌ی نقاط دنیاست. کرمک در حالت بالغ، حدود یک سانتی‌متر طول دارد و در روده‌ی بزرگ زندگی می‌کند. نوع مادّه‌ی این کرم، تخم‌های زیاد می‌گذارد که از بدن دفع می‌شوند و با تماس دست، به روی غذاها و از این راه به دهان می‌رسند و خود شخص یا دیگری را آلوده می‌کنند. این کرم بیش تر در کودکان دیده می‌شود.

۵- کرم کدوی سگ: خطرناک‌ترین نوع کرم‌های انگلی پهن است. این انگل از راه تماس فراوان با سگ آلوده و آب دهان آن (لیسیدن دست و صورت) به انسان منتقل می‌شود. کرم بالغ این نوع، برخلاف دو نوع قبلی، در روده‌ی سگ زندگی می‌کند و تخم‌ها از سگ به انسان می‌رسند. نوزادان کرم از دیواره‌ی روده، خود را به خون می‌رسانند و در نقاط مختلف بدن ساکن می‌شوند. در چنان محل‌هایی، کیسه‌های کوچک و بزرگی (گاهی به اندازه‌ی یک پرتقال) تشکیل می‌شود که پر از آب شفاف هستند و هزارها نوزاد دارند. فقط با عمل جراحی می‌توان این کیسه‌ها را برداشت.

کچلی

کچلی نوعی بیماری میکروبی است که می‌تواند به پوست، مو و ناخن آسیب برساند. این بیماری با زخم کوچکی آغاز می‌شود و سپس زخم بیش‌تر می‌شود. موها در قسمتی که زخم ایجاد شده است، کم‌کم از بین می‌رود.

راه‌های انتقال بیماری

- استفاده از شانه و برس آلوده‌ی فرد بیمار
- استفاده از لباس‌های آلوده‌ی فرد بیمار

راه‌های پیشگیری

- رعایت بهداشت پوست و مو
- استفاده نکردن از وسایل شخصی دیگران
- حمام کردن به‌طور مرتب، هفته‌ای ۲ تا ۳ بار

فکر کنید

برای رعایت بهداشت پوست و مو چه نکاتی را باید رعایت کنیم؟

فعالیّت

در جدول زیر، در مقابل هر بیماری، مهم‌ترین نشانه‌های آن را علامت بزنید.

اسهال و استفراغ شدید	شکم درد و اسهال	ایجاد زخم و ریزش مو	نشانه‌های بیماری نام بیماری
			وبا
			کچلی
			کرم کدو

جمع‌آوری اطلاعات

گاهی در مکان‌های پرجمعیت به بعضی از بیمارهای میکروبی مبتلاً می‌شویم. به نظر شما علت آن چیست؟ در این باره گزارشی تهیه کنید و در کلاس ارائه دهید.